

Uppföljning av studiebesök angående strandvallarna på Falsterbonäset

Sydsvenska Miljörättsföreningen anordnade den 24 september 2019 ett studiebesök i Skanör angående Vellinge kommuns ansökan om tillstånd till översvämningsskydd på Falsterbonäset. Under studiebesöket fick deltagarna lyssna till Sebastian Bokhari Irminger, specialist på klimatanpassning och översvämning hos Sweco, samt Erik Andersson från Vellinge kommun, som berättade om projektet. Föredragningen innehöll intressant bakgrundsinformation om skyddsvallarna samt vilka utredningar och avvägningar som har legat till grund för den slutliga utformningen av skyddsvallarna som kommunen valt att söka tillstånd för. Studiebesöket avslutades med en rundvandring längsmed en kortare del av den tilltänkta sträckningen närmast Skanörs kyrka, där avvägningar mellan olika intressen exemplifierades ytterligare, såsom natur- och kulturvärden, friluftsliv och enskilda intressen från fastighetsägare.

Vellinge kommuns ansökan har nu prövats av Mark- och miljödomstolen i Växjö som meddelade tillstånd till det knappt 20 km långa översvämningsskyddet genom dom i mål nr M 3258-18 den 7 maj 2020. Översvämningsskyddet ska skydda bebyggelsen mot höga havsnivåer i utformningen av mur eller vall och som högst uppgå till + 3,0 m (RH 2000). Detta innebär att skyddets faktiska höjd i förhållande till marken kommer att variera beroende på hur högt marken är belägen i förhållande till havsnivån.

Den valda krönhöjden för skydden, +3,0 m (RH2000), har beslutats baserat på omfattande analyser av vattennivåer som kan förväntas uppstå i det aktuella området. En intressant och svårhanterlig förutsättning, är vetskapen om den så kallade Backafloden som drabbade södra Östersjön år 1872. Stormsituationen ledde till extremt höga vattennivåer i kombination med höga vågor och resulterade i upp emot 300 dödsfall i Tyskland och Danmark. Även om stormen inte ledde till några kända dödsfall i Sverige, berättas om hur vågorna möttes på torget i Skanör och vattennivån har uppskattats till cirka 2,4 meter över det normala. Händelsen inträffade dock innan officiella mätningar av vattennivåer i havet inleddes och situationen är således inte representerad i de historiska dataserier som vanligtvis ligger till grund när dimensionerande vattennivåer fastställs. Trots detta är situationen känd och relativt väldokumenterad och behöver därmed hanteras vid dimensionering av skydden. En situation som har inträffat kan komma att inträffa igen, även om situationen i det aktuella fallet inte har kunnat tilldelas en statistisk återkomsttid.

Utöver att analysera historiska situationer för att bedöma vilka Extremsituationer som kan förväntas uppstå har prognoser för den stigande havsnivån som en följd av klimatförändringen beaktats. Dimensioneringshorisonten sträcker sig fram till år 2065.

Krönhöjden +3,0 m (RH2000) innebär en kompromiss, där olika intressen har vägts mot varandra; en grundförutsättning har varit att en tillräcklig skyddsnivå behöver uppnås, samtidigt som markintrång och påverkan på naturskyddad och privat mark minimeras. Även en rad andra aspekter har beaktats, såsom tillgänglighet, landskapsbild, utsikt, naturvärden med flera. Den fasta nivån +3,0 m innebär också att den faktiska skyddsnivån

varierar längs skyddet, beroende på skyddets läge (avstånd till havet, väderstreck, utanför-liggande terräng med mera).

Angående avvägningarna mellan olika intressen som varit föremål för prövning anger rät-tens ordförande Peter Ardö följande:

”Domstolen bedömer att den tillståndsgivna placeringen är en avvägning mellan natur-vårdsintressen i form av t.ex. naturreservat och Natura 2000-områden å ena sidan och in-tresset av att inte göra onödiga intrång på hävdade villatomter å andra sidan samtidigt som skyddet mot att bebyggelsen med mera översvämmas ska uppnås.”

I målet har översvämningsskyddets placering varit av särskilt känslig natur där vissa sakä-gare förespråkade det så kallade yttre skyddet vilket bland annat hade medfört att de klas-siska golfbanorna i Ljunghusen och Falsterbo hade hamnat innanför skyddsvallarna. Det yttre skyddet hade emellertid inneburit ett större intrång i de områdesskyddade naturmil-jöerna. Rätten bedömde dock inte att detta vore ett bättre alternativ, utan kommunen fick gehör för sin ansökan med vissa mindre justeringar.

Noteras bör att rättsens ledamöter inte var eniga och att en ledamot ville avslå ansökan med motiveringen att Vellinge kommun inte valt den bästa platsen enligt 2 kap. 6 § miljö-balken, vilket framgår av ledamotens skiljaktiga mening. Vidare bör det även noteras att domen inte ännu vunnit laga kraft och kan överklagas till och med den 28 maj 2020. Med tanke på målets art och det stora antalet både enskilda och allmänna intressen som målet berör är det inte osannolikt att domen kommer att överklagas till Mark- och miljööver-domstolen.